

V záři císařské koruny

Cesta do Itálie měla být naplněním Karlovy vlády nad celou Svatou říší římskou. Pod správou říše patřila takzvaná zaalpská území, zahrnující přibližně dnešní Německo, Lucembursko, Belgie, Nizozemí, Rakousko a Čechy i Moravu. Ale patřila sem také řada území v Itálii ležících na sever od papežského státu a Říma, Arelatské království rozkládající se kolem řeky Rhôny a zahrnující hrabství Savojské, Delfinát neboli hrabství Vienne s Lyonem a konečně východní Provence, včetně Avignonu a také část Burgundska a Švýcarska. Zatímco v těchto třech posledních frankofonních oblastech ztráceli římsí králové postupně vliv ve prospěch Francie, celá severní Itálie

Andělský hrad v Římě.

se zmítala v rivalských zápasech mezi suverénními městskými státy. Korunovace římským císařem se přitom směla uskutečnit jedině v Římě a musel ji provést papež nebo jím určený zástupce v hodnosti kardinála. Karel věděl, že dosažení římské korunovace je víceméně jen prestižní záležitostí a svou cenu má spíše v zaalpské oblasti. Na faktické ovládnutí severní Itálie v té době již nebylo pomysleno. Přesvědčil se o tom jak Karlův děd Jindřich VII., tak jeho otec Jan Lucemburský. Neklid mezi italskými městskými státy komplikovaly navíc zájmy Francie a pravdou zůstává, že o silnou vládu římskoněmeckého císaře na italské půdě nestáli ani papežové, sídlící od roku 1305 v Avignonu. Nebylo ale jiné volby než cestu podniknout.

Jakmile se Karel rozhodl, nečekal už ani na schválení své římské jízdy z papežského paláce v Avignonu, což bylo považováno za povinnost. Správou německé části říše pověřil falckraběte Ruprechta Staršího a po důkladných přípravách zahájil cestu za alpské velikány v den svátku českého zemského patrona sv. Václava, 28. září 1354. Kromě běžného doprovodu jemu věrných říšských knížat a pánů s ním vyjel nepříliš početný vojenský oddíl, čítající okolo tří set jezdců. Kromě složitých diplomatických jednání se totiž mohl Karel obávat i vojenských střetů. A to právě tím spíše, že mu k tažení chyběl zmíněný jasný souhlas papeže Inocence VI., který mezitím v úřadě nahradil Karlova zemřelého přítele, papeže Klimenta VI. V případě komplikací se navíc Karel již nemohl spolehnout ani na pomoc svého dalšího

Hlavní odpůrce Lucemburků, milánský arcibiskup Giovanni Visconti.

dosavadního mocného ochránce, prastrýce Balduina. I ten totiž, ještě před zahájením Karlovy římské jízdy, zemřel. Celý průvod nicméně zpočátku hbitě postupoval přes území rakouských vévodů a záhy překročil alpské hřebeny. Již 14. října krále přivítal v Udine jeho nevlastní bratr Mikuláš, patriarcha aquilejský. Zastávka v délce několika dní sloužila k zotavení účastníků, ale i k seznámení krále a jeho rádců s aktuální italskou politickou realitou a k poradám o dalším postupu. Zde, stejně jako na všech dalších zastávkách cesty, se Karel cíleně setkává s významnými učiteli a umělci doby. V jeho případě to nebylo nic neobvyklého, ostatně svědčí o tom v kterékoliv době Karlova vládnutí i přehled jmen osobností pobývajících na královském a později císařském dvoře v Praze. Právem byl proto okruh vzdělanců a umělců kolem Karlova trůnu považován za jedno z aktuálně nejváženějších center vzdělanosti s možností otevřené diskuse.

Během přestávky v Aquileji zastihla Karla skvělá zpráva, že 5. října zemřel hlavní odpůrce Lucemburků, milánský arcibiskup Giovanni Visconti. Lombardie se tak zdála otevřená, neboť od jeho nástupců se dal očekávat vstřícnější postoj. Cesta pokračovala do Feltre, kde Karel vedl jednání s Benátskou ligou. Od počátku listopadu ve vévodském paláci Palazzo Ducale v Mantově probíhá řada dalších diplomatických jednání. V Mantově si Karel také vyprosil darování části ostatků sv. Longina a ostatky hlavy a těla sv. Víta, jako neobyčejně cennou relikvii pro katedrálu sv. Víta, budovanou v Praze. Ostatky sv. Víta byly největší ozdobou Karlovy sbírky relikvií, které pečlivě sbíral po celou dobu své římské jízdy.

Podzimní měsíce roku 1354 strávil Karel v Mantově.

Ale o co více se Karlovi dařilo ve věci získávání ostatků, o to tristnější byla jeho situace finanční. V sídle vévodského rodu Gonzagů setrval téměř dva měsíce tuhé zimy onoho roku. Mezi poselstvy, která mezitím z Mantovy vysílal na všechny strany, byla těmi nejdůležitějšími poselstva do Avignonu a do Čech. V Avignonu měl králův důvěrník Dětrich z Portic vysvětlit papežovi důvody nečekaného a předem neschváleného zahájení italské jízdy. Hlavně však měl od papeže získat pro Karla její dodatečné schválení a příslib zajištění všech ceremoniálních příprav nutných při korunovaci v Římě. Již 21. listopadu 1354 se Karlův vyslanec vrátil s příznivou odpovědí a ujištěním, že papež k provedení korunovace delegoval tři z kardinálů-biskupů. Zvony katedrály v Mantově odměřovaly kroky také Karlovým poslům mířícím do Čech a na další území pod jeho vládou. Obsah listů, které vezli, byl většinou stručný: Pošlete peníze! Jen list poselstva mířícího do Prahy obsahoval navíc i instrukce pro vypravení průvodu královny Anny Svídnické, se kterým se měla Anna za Karlem vydat do Říma. Do čela jejího doprovodu byl jmenován muž nad jiné mocný, pražský metropolita Arnošt z Pardubic.

Povzbuzující a potěšující bylo pro Karla také setkání s někdejším vyslancem Viscontiů, básníkem Franceskem Petrarkou, který se za Karlem vypravil i přes nebyvalou nepřízeň počasí. Básník strávil po riskantní cestě v polovině prosince s římským králem několik dní, během nichž Karla opakovaně vyzýval k obnově římského impéria.